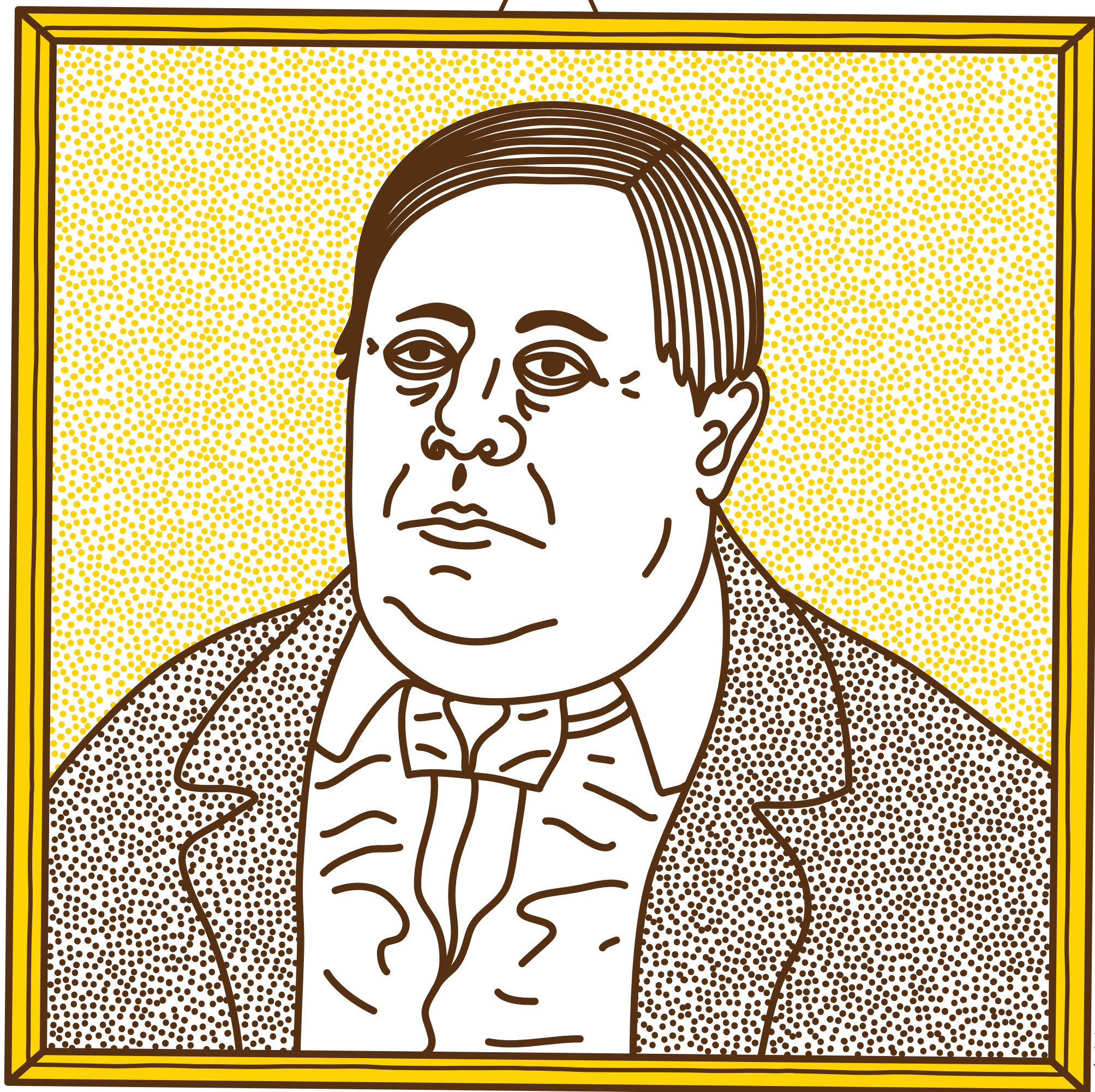

Štamgast

Čtení pro hosty Lokálu

č. 10

©Kakalík

Josef Groll (1813–1887)

Nekonečná inspirace

Styl „pilsner“, vzniklý právě v Plzni, je vůbec nejrozšířenějším pivním stylem. Až 90 % všeho piva uvařeného na světě spadá do kategorie světlý ležák typu pils. To je, co?

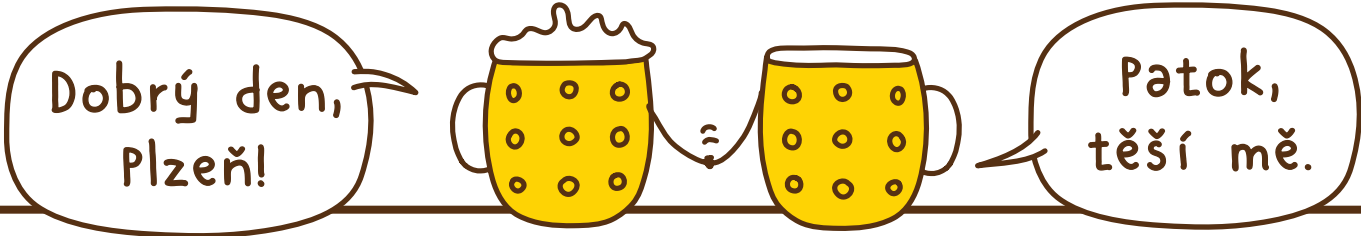
Světové od roku 1973

Chvíli to trvalo, ale i svět se dočkal a lahve plní se začaly vyvážet do Evropy i Ameriky. Ale protože se často padělaly, pivovar přidal k názvu „Urquell“ – německy „pramen“ či „originál“.

Pivovar na popravišti

Vodárenská věž plzeňského pivovaru stojí na místě, kde kdysi bývalo popraviště! V roce 1695 tu byl popraven Jan Sladký Kozina (známá firma). Tak na zdraví...

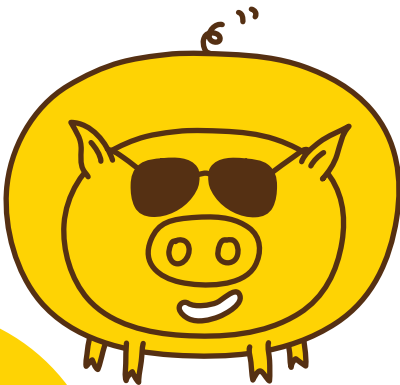
Plzeň, jak ji (ne)znáte

Když přišli Pattonovi hoši

Plzeň 1945: nylonky, jazz a Bohouš

Ilustrátor plzeňského Lokálu Honza Vyčítal zpíval: „To tenkrát v čtyřicátom pátom, když Plzeň osvobodil Patton, s tanky a děly, na džípech bílý hvězdy měly. Jak pestrý krovky tančily holky ze Škodovky a místní krásky zpívaly sborem: Škoda lásky.“ A jak to bylo doopravdy?

Maj nejm is Bohouš.

Američané a Sověti postupovali v květnu 1945 do Česka z různých stran, ale parta z USA došla jen tak daleko, jak jí bylo dovoleno. Podle dohody velkých šéfů (zejména Dohody z Jalty) měli spojenci ze Západu osvobodit právě Plzeň, i když byli připraveni pokračovat dál. Generál Patton prý tehdy pěkně zuřil!

Vojáci přivezli nejen svobodu, ale i čokoládu, žvýkačky a konzervované maso. Po letech nucené válečné diety to bylo hotové terno.

Do osvobozené Plzně dorazil i americký armádní jazzband. Vojáci hráli Glenna Millera přímo z nákladáku a bylo z toho pořádný mejdlo! Šlo o první velkou dávku americké kultury – a swing se v Plzni usadil dřív než v Praze.

Osvobození Plzně pečlivě dokumentovali američtí kameramani i místní. Záběry ukazují davy s transparenty „Thank you boys“ a vojáky, kteří si nechávají čepovat pivo přímo z hasičské hadice. Ano, i na to jsou díky!

Město chtělo poděkovat americkým velitelům, a tak jim jeho zástupci předali... Živé prase! Prý se jmenovalo Bohouš a chvíli bydlelo v americkém táboře. Nikdo neví, jak to s Bohoušem dopadlo, ale legenda praví, že polní kuchyň hladových vojáků přežil.

Proslýchá se, že jeden z amerických seržantů si zamiloval toulavého psa, který ho následoval po celé Plzni. Psovi se začalo říkat Pilsner, stal se maskotem jednotky a údajně se nakonec s vojáky dostal až do Německa.

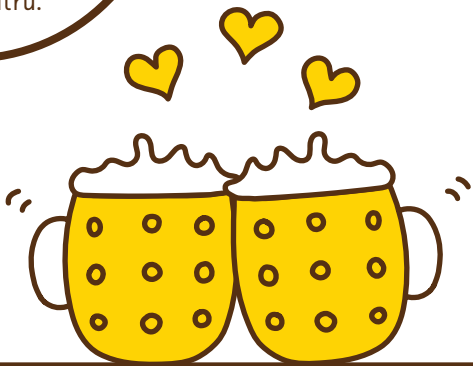
Kromě piva rozlévali Američané i pomerančový džus – pro spoustu Čechů tehdy úplně neznámý nápoj. No, moc jim nešmakoval, zkrátka džus není pivo.

Oslavy svobody trvaly mnoho dní a noci. Před hotelem Continental se hrálo, pilo a tančilo, až se město otřásalo v základech. Kam se hrabe mejdan, který vypukl poté, co Víktorka vyhrála titul! Lidé házeli konfety z oken, ženy tančily s vojáky, a kdo zrovna neměl uniformu, půjčil si aspoň americkou vlajku.

V některých částech Plzně neměli rádio a nebyl tam ani rozhlas, a tak se zpráva o konci války šířila postaru – městský bubeník procházel ulicemi a vyvolával: „Válka skončila, pivo zdarma není, ale radujte se!“ A lidé slavili i bez rádia a bez půllitru.

Američané měli zásoby – a Plzeňáci chuť vyměňovat. Mýdlo, cigarety a nylonky se staly novou měnou. Místní slečny měnily vajíčka za rtěnky a pánové za dvě cigára získali celý dort. A všichni byli spoko.

Při osvobození Plzně se zrodilo mnoho česko-amerických love stories a některé pokračovaly i po válce. Psaly se dopisy, posílaly balíčky a pár žen se opravdu vydalo za svými láskami až za velkou louží. Ne všechny příběhy ale skončily happy endem a dodnes se v Plzni najde nejedna babička, která tenkrát „skoro byla v Dallasu!“.

Tajemství šéfkuchaře

Vošouch

(plzeňský bramborák)

Suroviny na marinádu:

2 vejce
24 ml plnotučného mléka
80 g hladké mouky Lokál
2–4 stroužky česneku (podle chuti)
špetka drceného kmínu
1 lžička majoránky
sůl a pepř

800 g brambor
přepuštěné máslo na smažení

Taste of Plzeň

Do Plzně nejen za plzní

Vyrazíte rovnou ke zdroji? Nejen pivem živ je člověk, a proto jsme pro vás sepsali další rodinné, kulturní i gastronomické tipy, se kterými si užijete den či dva v Pilsenu.

Plzeňský pivovar

Procházka plzeňským pivovarem by v Česku mohla být součástí maturitní zkoušky. A kdo tam ještě nebyl, jistě brzy napraví.

Zoologická zahrada Plzeň

Opici s sebou netahejte, zvířátka by z vašeho dechu radost neměla.

Divadlo J. K. Tyla

A po divadle? Přece do Lokálu Pod Divadlem. Figarovu svatbu zajezte nakládaným hermelínem (camembert nevedeme), Kytici rakvičkou, Draculu našim panákem červené a Faraonovu kletbu slivovici. Však to znáte z Egypta.

Galerie

Pokud raději rozjímáte nad modrými čtverci, bude váš šálek kafe některá z plzeňských „obrazáren“: Galerie města Plzně nebo Galerie Ladislava Sutnara.

Kam na jídlo

Posnidejte v bistru Fred nebo kavárně Walter, na oběd zajděte k nám do Lokálu, na pizzu do Da Pietro a odpoledne se osvěžte speciálem u kolegů ve Výčepu Pod Divadlem.

Jak to jezdí

Vlakem z Prahy do Plzně:

trasa: Praha hlavní nádraží – Plzeň hlavní nádraží
doba jízdy: 1 hodina a 23 minut
frekvence spojů: asi 25 vlaků denně

Vlakem z Brna do Plzně:

trasa: Brno hlavní nádraží – Plzeň hlavní nádraží
doba jízdy: 4 hodiny a 18 minut
frekvence spojů: asi 16 vlaků denně, často s přestupem

To je možná až moc na hrubo?!

Postup

Vejce rozmíchejte s mlékem, postupně přispávejte mouku, přidejte prolisovaný česnek a na závěr i koření. Marinádu nechte chvíli odležet.

Brambory se slupkou pořádně umyjte a rozdělte na dvě části. Jednu polovinu nastrouhejte najemno a druhou nahrubo. Vše smíchejte s marinádou.

Vytvarujte placky a smažte na přepuštěném másle.

Tip: Servírujte s kysaným zelím, které dobře vyváží tučnost smaženého vošouchu.

Homolkojc slovíčka

Člověk by řekl, že Plzeň je z Prahy, co by kočičí hlavou dohodil. Ale když na dálnici krápe, máte pocit, že tam nikdá nedejete. A pak prohodíte slovo s místním a tuto hnedle novej slovník.

Přijdu dýl řeknete Plzeňákovi, když víte, že na odpolední hladinku na zahrádce Pod Divadlem dorazíte krapet později. Když padne hladinek klasicky víc, může se stát, že pak domů půjdete lehce **hyčmo**, tedy šejdrem.

„Kdepa, copa, jakpa, čípa, kterejpa,“ pomyslí si výčepní v plzeňském Lokále, když vidí vcházet hosta z Prahy.

Nastevřít je potřeba okno, když někomu v místnosti smrdí nohy. Nicméně **nastevřít** se dá i lahvovaná plzeň.

Když se řekne v Plzni **„nechá se to“**, znamená to pravý opak toho co v Praze. Zvládne se to, zkrátka to jde udělat. Proto všichni pijeme pivo plzeňské, a ne pražské, **vid’že?**

Pro doporučená psaní se chodí na **počtu**. Zřejmě proto, že tam dobře ovládají počty.

Když venku **krápe**, je to na deštník, a jesli praží **slunko**, jděte na Bolevááák. A zatímco na horách vítr fouká, v Plzni **fučí**.

A když na vás někdo zahuláká něco o **pañárovi**, rozhodně vás nezve na panáka. Ba naopak, má vás za pěkného nezbedu.

Až budete chtít někomu ukázat cestu, hodí se nešlapat si na jazyk, protože: **tudleto, tudle, tutady**.

Ruční práce

Jasná páka

Páka, armsport, armwrestling, sportovní přetlácení rukou či kanadský zápas jsou názvy pro jediný sport, který se dá provozovat u piva. Členové České asociace armwrestlingu by možná nesouhlasili, a máte-li paže jako Arnold Schwarzenegger, líbit se to nebude ani našim dřevěným stolům. Tak kročte bicáky.

Aby nebyly špinavý záda

Při oficiálních kláních se zápasí vestoje, zvlášť na levou a na pravou ruku. Volná ruka musí držet madlo (v Lokále třeba püllitr) a jedna noha musí být v kontaktu se zemí, druhou může závodník ukročit. Přetlačuje se celým tělem, ale při startu musí být zápasník v klidové poloze, vyrovnaný nad středem stolu. Loktem se opírá o podložku a nesmí z ní sklouznout. Vítězí ten, kdo přetlačí soupeře na svou polovinu stolu. Celý průběh sleduje dvojice rozhodčích.

Ty máš svaly, já mám čáry

Jak tlačit v páce, abyste mohli slavit jako Američané v pětačtyřicátém? Výhodou je podle člena asociace Milana Svobody dlouhá paže, nicméně i silové typy mohou zabodovat. Podobně jako u sprintu (znáte, když vás přepadne žízeň, že?) je důležitý start a jemu předcházející klidová fáze.

Jedna ruka netleská

Pravidla hospodské páky se liší kraj od kraje. Za nepatřičné se ovšem vesměs považuje šimrání soupeře, vykládání vtipů i podplácení rozhodčích panáky zelené. A taky je dobré si před hospodským zápasem stanovit, co se smí a nesmí s volnou rukou.

Přepíšeme dějiny?

Plzeňské příběhy: škopek pravdy, nebo püllitr fikce?

Televize Lokál uvádí seriál Věřte nevěřte. Přečtěte si pět neuvěřitelných příběhů z historie Plzně. Jsou tyto historky vymyšlené, nebo se skutečně staly? To se dozvíte na konci pořadu (článku)!

1. Pěnová lázeň

V roce 1789 se v jednom hostinci porouchal kohout u sudu a pivo začalo vytékat do sousední vany lazebníka. Ten se do něj ponořil a všem tvrdil, že mu „pěna vyléčila revma i smutek“. Od té doby si prý páni z města tajně chodili lehnout „do ležáku“, čímž položili základy pivním lázním.

2. Nespokojení pivaři

Skoro až pivní revoluce se odehrála v Plzni v roce 1838. Rozzuření obyvatelé města vylili na náměstí 36 sudů špatného piva – bylo kyselé a nedalo se pít. Bylo to tak vážné, že městská rada rozhodla: musíme založit vlastní, moderní měšťanský pivovar. A tak vznikl Měšťanský pivovar v Plzni, dnešní Plzeňský Prazdroj. K události došlo čtyři roky před první várkou piva, která v roce 1842 změnila dějiny pivovarnictví.

3. Velbloud místní atrakcí

Nenechte se zmást, černý velbloud není v erbu jen tak pro parádu. Po úspěšné obraně města před husity v roce 1433 udělil císař Zikmund Plzni několik výsad – mimo jiné právo nosit ve znaku

velblouda jako symbol vytrvalosti a statečnosti. A jeden z velmožů městu poslal i živého velblouda, aby si poctu užilo se vši parádou. Zvíře prý v Plzni několik let žilo a bylo místní atrakcí.

4. Jak pivo zachránilo koncert

V roce 1923 měl v Plzni vystoupit slavný americký jazzband. Ale hudebníci ve městě zabloudili a koncert visel na vlásku. Místní štamgasti je náhodou potkali v hospodě, kde jazzmani už hráli u stolu – výměnou za pivo. Publikum se nakonec přesunulo tam a koncert trval až do rána.

5. Žízeň po vítězství

Při osvobozování Plzně američtí hrdinové vypili všechno pivo. Když 6. května 1945 vstoupili vojáci 16. obrněné divize generála Pattona do Plzně, místní je vítali s nadšením. A k tomu samozřejmě otevřeli sklepy a nabídli jim plzeňské pivo, které se před nacisty přísně schovávalo. Říká se, že vojáci tehdy během několika dní vypili veškeré zásoby (zejména ty určené na export). I když se pak doplňovaly, už se musely zavést limity na výdej.

Správně odpovědi: 1. lež, 2. pravda, 3. pravda, 4. lež, 5. pravda

Pivní rádce

Z čeho chutná plzeň nejlíp?

Püllitr, plechovka, sklo, či snad dokonce plast? Co pivař, to názor.

Co by na to řekl první sládek Josef Groll, už nezjistíme, ale zeptali jsme se těch nejpovolanějších – výčepních z Lokálů!

Lokál Dlouhááá Ivona Nedúchalová

Nejvíc mi chutná pivo z püllitru, ale záleží i na situaci a místě. Třeba na koncertě nebo festivalu si ho ráda dám i z kelímku a v zahraničí nepohrdnu ani plechovkou či lahváčem, když je v nich oblíbená značka piva.

Lokál U Bílé kuželky Tomáš Havlín

Pivo nejlíp chutná čepované v püllitru. Z těch kupovaných v obchodě jednoznačně preferuji lahvé.

Lokál Hamburk Nikola Haffnerová

Rozhodně püllitr! Buď si dám čepované pivo ve skle, nebo si ho nechám načepovat do PETky – a to tam, kde se o něj dobře starají. I z PETky se za chvilku vypije a vím, že mám pivo v nejvyšší kvalitě. Pak bych zvolila pivo v lahvi, ale hodně záleží

na tom, kde si ho koupíte – jak zacházejí s přepravkami, jak dlouho pivo v bednách stálo a kde. Plechovka je za mě asi nejhorší, protože se z plechu uvolňují určité látky a v chuti je to hodně znát.

Lokál U Zavadilů Jakub Lovětínský

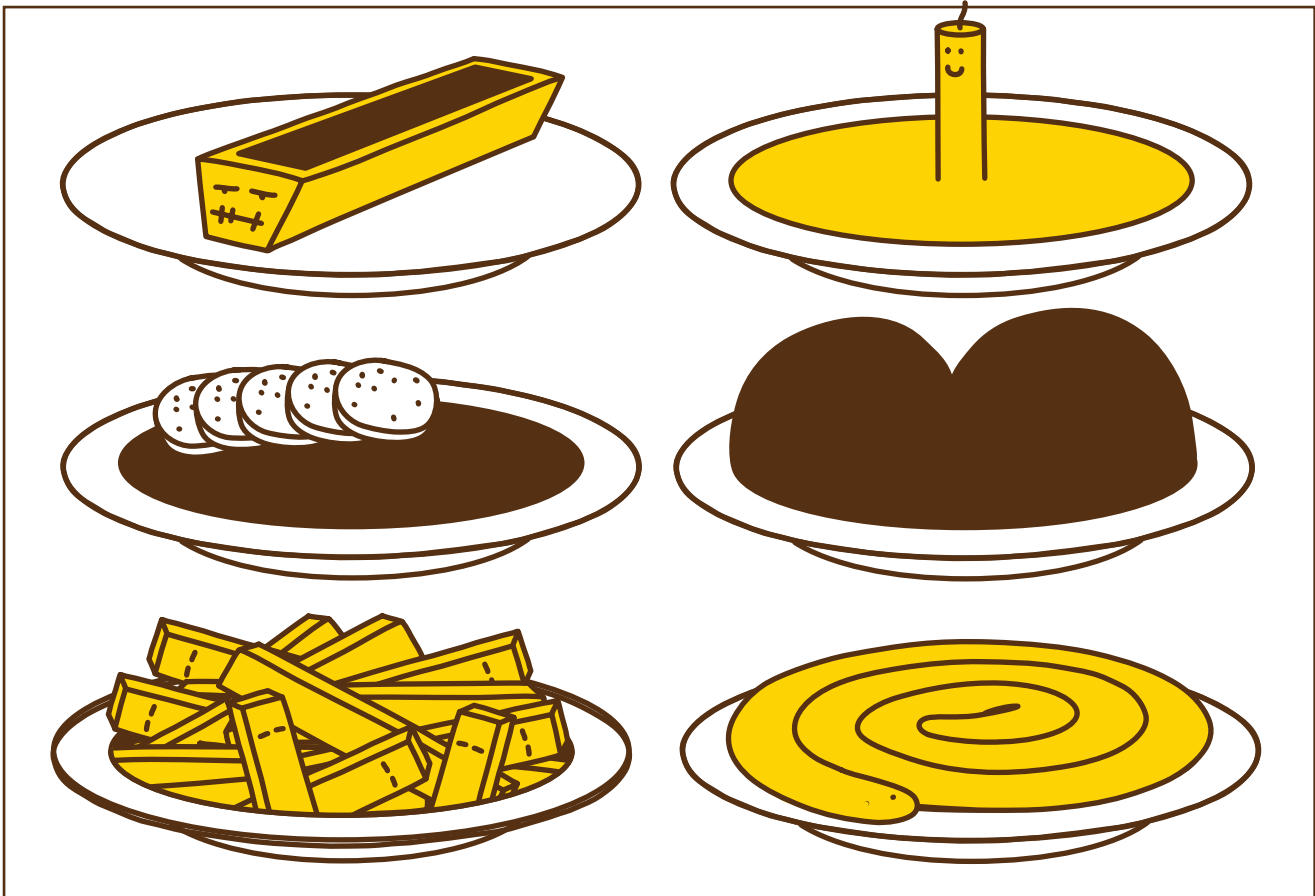
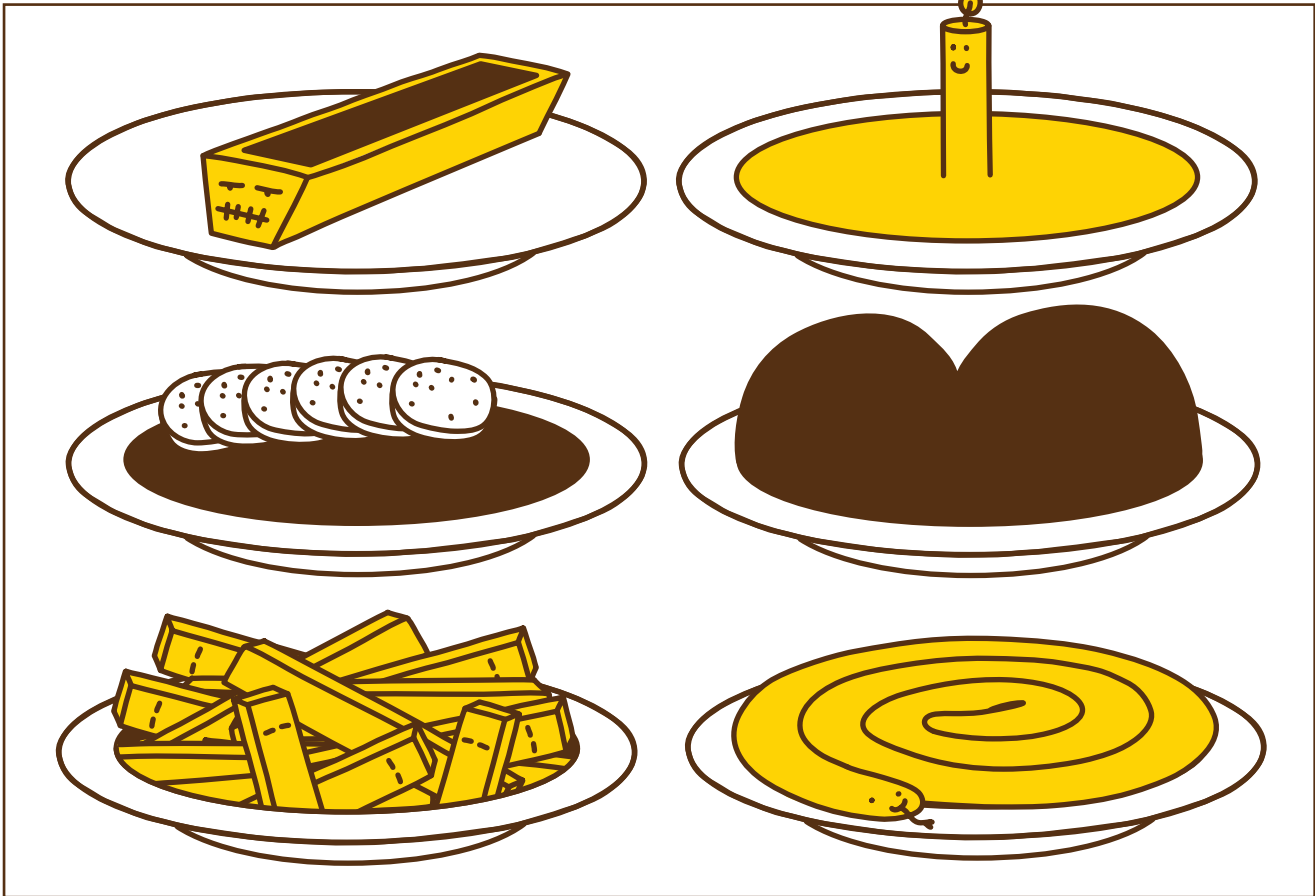
Pivo, a nejen to naše plzeňské, je za mě nejlepší z püllitru či jiného silnostěnného pivního skla, které je k tomu určené. Na tvaru zase tolik nezáleží, důležité je, aby sklo bylo čisté a mokré. Mně se nejlépe pije ze skla s uchem. Jinak je to jako s jídlem – doma si ho dám pěkně na talíř, ale pokud není zbytí, sním ho i z plastové krabičky. Chuť bude stejná, ale zážitek rozdílný.

Lokál Nad Stromovkou Petr Pikora

Určitě z pivní sklenice, případně skleněné lahve.

Najdi 5 rozdílů

Dejte si pozor, abyste v roce Hada nesnědli místo klobásy hada nebo aby vaše svíčková se šesti nebyla s pěti. Najděte pět rozdílů a odměňte se pivem.

Správně odpovědi: 1. rakvíčka nemá jeden zub, 2. svíčka nehoří, 3. o jeden knedlík méně, 4. žádná změna, 5. jedna hranolka přebývá, 6. had nemá jazyk

Drby, kterým nevěřte

4 mýty o plzni

Není všechno pivo, co se třpytí. A stejně tak není příčinou dalších nepadnoucích kalhot ani lékem na trávení.

Se napiju a vidím!

Někdo říká, že pije dvanáctku, někdo jedenáctku. A ten druhý má pravdu. V roce 2011 dokonce občanské sdružení Za poctivou plzeňskou dvanáctku podalo žalobu ke krajskému soudu (kde jinde než v Plzni). Stupňovitost plzně také rozdmýchává u Čechů tolik oblíbené debaty na internetu. A pokud jim nevypadla wi-fi, hádají se dodnes. My máme jasno, pijeme prostě plzeň.

Že se po pivu tloustne

Samotné pivo je méně kaloricky vydatné než například bílé víno. Jenže bílé víno nepijete po půllitrech a nezajíždáte smažákem v housce ve dvě ráno, že?

Že je pivo zásadité

Naopak. Všechna piva jsou kyselá jak vourky od profesora Rhona z Bubenče, tedy obrazně řečeno. Vědecky řečeno má plzeňské pivo pH kolem 4,6. A přesto může díky své hořkosti působit proti překyselení žaludku. Asi kouzlo.

Že je plzeň jako plzeň

Neřekl nikdy nikdo. Stejně jako u jiných piv i u plzně záleží na tom, kdo a jak se o produkt stará. Takové mistrovské dílo si totiž zaslouží tu nejlepší péči – čistý tank, cestu (rozumějte trubky) zchlazenou až ke kohoutu a tzv. pivně čisté sklo (čistě, mokré, studené).

Kalendárium

Co: 10. narozeniny Lokálu Pod Divadlem

Kdy: 19. 5.

Vzhůru do Plzně! Přijďte vzdát hold plzeňskému pivu a pográtulovat našemu plzeňskému bráchovi. Pivo poteče proudem, bude jídlo, kapela, zábava... Prostě jak to máte rádi. Kámoše s sebou!

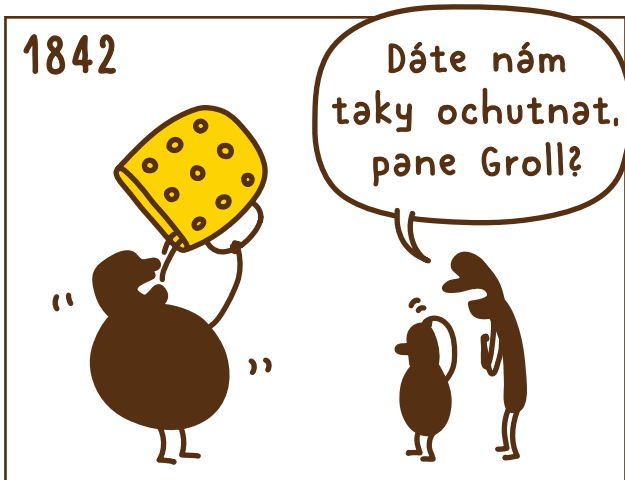
Co: Vyhlášení Zlaté pípy

Kdy: 18. 6.

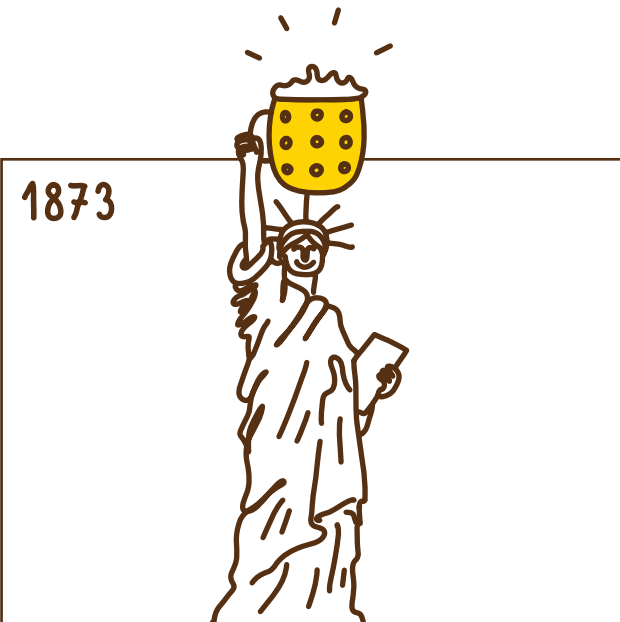
A vítězem se stává... Taky už jste napnutí jak kšandy po obědě v Lokále? Tak dorazte na dvorek ke Dvěma kohoutům a dozvíte se, kdo letos převezme zlaté žezlo!

Nalezeno v archivu

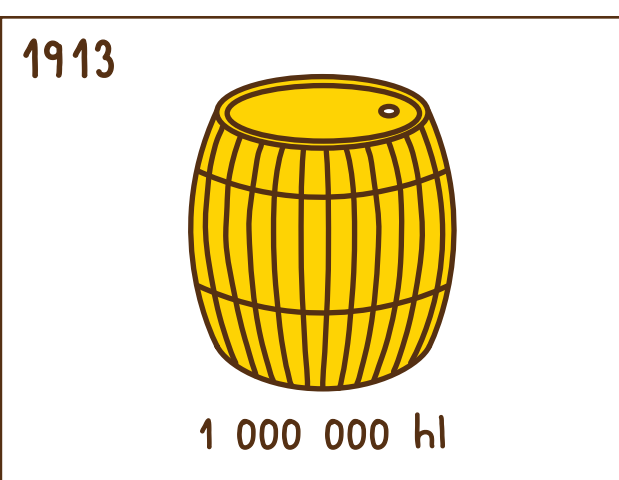
Jak šla plzeň do světa

Uvažila se první plzeň

První export do USA

Překonává hranici 1 mil. hektolitrů